

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike v eurozóne

[COM(2015) 692 final]

(2016/C 177/07)

Spravodajca: Michael IKRATH

Pomocná spravodajkyňa: Anne DEMELENNE

Európska komisia sa 22. decembra 2015 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike v eurozóne“

[COM(2015) 692 final].

Sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 3. marca 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 515. plenárnom zasadnutí 16. a 17. marca 2016 (schôdza zo 17. marca 2016) prijal 201 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 6 členov sa hlasovania zdržalo, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1. EHSV v zásade víta vytvorenie prioritných hospodárskych programov na podnietenie rastu v krajinách eurozóny na začiatku európskeho semestra.

1.2. EHSV zastáva názor, že existujúce rozdiely medzi krajinami eurozóny a ostatnými členskými štátmi sa týmito odporúčaniami za žiadnych okolností nesmú prehĺbiť, ale musia sa znížiť. Cieľom je najmä dlhodobo dohliadať na vývoj eura, aby sa stalo spoločnou menou všetkých členských štátov.

1.3. EHSV uznáva význam dokumentu Komisie pre upevnenie hospodárskej a menovej únie (HMÚ). Ako sa už uviedlo v predchádzajúcich stanoviskách⁽¹⁾, výbor plne podporuje ďalšie posilnenie a dokončenie HMÚ. Členské štáty by mali jednotlivo aj spoločne prijať všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili väčšie zblížovanie a integráciu, a to najmä v oblasti hospodárstva. Toto úsilie by mal sprevádzať pokrok na ceste k vytvoreniu fiškálnej únie (vrátane príslušného rozpočtu) a sociálnej únie v eurozóne a k zabezpečeniu jednotného vonkajšieho zastúpenia eurozóny v medzinárodných finančných inštitúciách.

1.4. EHSV uznáva, že z politického hľadiska je potrebné dať eurozóne pevné politické a inštitucionálne základy, k čomu od vytvorenia menovej únie zatiaľ nedošlo⁽²⁾. Jednotlivé iniciatívy, ako je vytvorenie bankovej únie alebo únie kapitálových trhov, budú určite vítané, ale nevyhnutnú pevnú bázu nenahradia.

1.5. Okrem toho je zjavné, že nedávne investičné programy na podporu zamestnanosti dostatočne nedosiahli svoje ciele. Na dosiahnutie obnovy rastu a zamestnanosti je potrebná kombinácia finančných, daňových, rozpočtových, hospodárskych a sociálnych politík. Na rozdiel od toho, čo odporúča Komisia, by zameranie fiškálnej politiky malo byť navrhnuté expanzívnejšie a nie neutrálne.

⁽¹⁾ Pozri stanoviská EHSV na tému *Dobudovanie HMÚ – nadchádzajúca európska legislatúra* (Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 10) a stanovisko na tému *Dokončenie HMÚ: politický pilier* (Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 8).

⁽²⁾ Tamže.

1.6. EHSV sa domnieva, že neutrálne zámery fiškálnej politiky nie sú za súčasných okolností správne, napriek tomu, že je to vhodnejšie vzhľadom na pretrvávajúce fiškálne úsporné opatrenia. Keďže recesia vedie k nižšiemu potenciálu rastu, musí sa v rámci fiškálnych politík v eurozóne vynaložiť väčšie úsilie než zvyčajne na stimulovanie hospodárstva eurozóny ako celku. V súčasnosti sú riziká vyplývajúce z prehriatia hospodárstiev oveľa nižšie než riziká vyplývajúce z pretrvávajúcej nízkej inflácie alebo deflácie. EHSV preto odporúča, aby sa fiškálny stimul zameral na verejné investície. To by v krátkom čase viedlo k väčšiemu dopytu, ale tiež dlhodobo k zvýšeniu potenciálu rastu.

1.7. Okrem toho sa EHSV zasadzuje za zníženie daňového zaťaženia práce, pokiaľ nie je ohrozená už aj tak oslabená finančná životaschopnosť systémov sociálnej ochrany. Výbor pripomína, že moderné systémy sociálnej ochrany by mali spočívať na zásadách solidarity a rovnosti príležitostí, a nie len na podpore zamestnateľnosti. Okrem toho bude treba v rozpočte zohľadniť dôsledky robotiky a digitalizácie, ktoré narušia trh práce, čo sa pravdepodobne odrazí na daňových príjmoch.

1.8. EHSV oceňuje, že bol pojem pružnosti prehodnotený, ale dočasné pracovné zmluvy by v ideálnom prípade mali viesť k trvalým zmluvám, a nie k neistým pracovným miestam. V snahe bojovať proti rastúcim sociálnym rozdielom je nevyhnutné vytvárať pracovné miesta a klásť dôraz na kvalitu práce. Zároveň treba plne využiť potenciál hospodárstva založeného na spoločnom využívaní zdrojov, ktorý sa nesmie oslabiť, a mali by sa zaviesť nové formy zamestnania, resp. práce v prospech spoločnosti, bez toho, aby to poškodzovalo práva pracovníkov a systémy sociálnej ochrany.

1.9. V priebehu uplynulých ôsmich rokov utrpel rast v eurozóne ujmu z dôvodu slabého dopytu, a nie z dôvodu slabej ponuky. Prispôbovanie pracovného trhu bolo nevyvážené a asymetrické, uskutočňovalo sa väčšinou prostredníctvom znižovania nominálnych a reálnych miezd a jednotkových nákladov práce v členských štátoch, ktoré kríza postihla najviac. EHSV preto dospel k záveru, že štrukturálne reformy, ktorých cieľom je zlepšiť oblasť ponuky v rámci hospodárstva, a tým podnietiť investície a rast, nemôžu *samy* vyriešiť problém slabej hospodárskej obnovy. Prioritu by mali mať prinajmenšom štrukturálne reformy, ktoré môžu mať v krátkodobom horizonte pozitívny vplyv na dopyt, a to dokonca aj v situácii úverových obmedzení pre domácnosti a podniky.

1.10. EHSV tiež vyzýva, aby sa vyvinulo koordinované úsilie na vytvorenie priaznivejšieho podnikateľského prostredia pre malé a stredné podniky (99 % spoločností v EÚ a približne 60 % pracovníkov, čiže približne 65 miliónov ľudí) prostredníctvom lepšej právnej regulácie a dôsledného znižovania byrokracie, pričom by sa mali zabezpečiť dostatočné a primerané finančné prostriedky („prístup k financovaniu“) ⁽³⁾ a mal by sa systematicky uľahčovať vývoz na trhy mimo Európskej únie. Tým sa vytvorí podnikateľský priestor na investície do rastu a pracovných miest.

1.11. EHSV víta iniciatívy na financovanie MSP v rámci únie kapitálových trhov. Je však osobitne potrebné otvoriť nové príležitosti na financovanie mikropodnikov a začínajúcich podnikov, ako sú zárodkový kapitál, rizikový kapitál, kolektívne investície a financovanie a inovatívne formy ako súkromný kapitál. V tejto súvislosti EHSV zdôrazňuje potrebu plánovaného vytvorenia fondu EÚ pre rizikový kapitál. Je naliehavo potrebné vypracovať hodnotenie s cieľom zistiť, aké príležitosti na financovanie podnikov v EÚ by mohli ponúknuť nové modely bankovníctva ⁽⁴⁾.

2. Kontext

2.1. V nadväznosti na správu piatich predsedov na tému *Dobudovanie hospodárskej a menovej únie Európy* sa v rámci európskeho semestra zaviedol nový prístup na posilnenie integrácie medzi eurozónou a štátnymi úrovňami. Komisia v novembri po prvýkrát uverejnila odporúčanie pre eurozónu spolu s ročným prieskumom rastu na rok 2016, s cieľom lepšie integrovať eurozónu a štátne rozmery hospodárskeho riadenia EÚ.

⁽³⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému *Akčný plán pre úniu kapitálových trhov*, Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17.

⁽⁴⁾ Pozri napríklad poznámky v súvislosti s islamským financovaním uvedené v predchádzajúcich stanoviskách na tému *Štruktúra financovania pre MSP v kontexte súčasnej finančnej situácie* (Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 33) a *Akčný plán na zlepšenie prístupu MSP k financovaniu* (Ú. v. EÚ C 351, 15.11.2012, s. 45).

2.2. Cieľom je poskytnúť príležitosť na diskusiu a odporúčania týkajúce sa eurozóny ešte pred diskusiami o jednotlivých krajinách, aby sa v opatreniach pre jednotlivé krajiny plne zohľadnili spoločné výzvy. Ide o výraznú zmenu v porovnaní s predchádzajúcimi cyklami európskeho semestra, v ktorých odporúčania pre eurozónu prišli na konci semestra súčasne s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny.

2.3. Komisia predložila štyri odporúčania k hospodárskej politike v eurozóne:

- uskutočňovať politiky, ktoré podporujú oživenie, podporujú konvergenciu, uľahčujú nápravu makroekonomických nerovnováh a zlepšujú adaptačnú kapacitu,
- zaviesť reformy, ktoré budú kombinovať flexibilné a spoľahlivé pracovné zmluvy, komplexné stratégie celoživotného vzdelávania, účinné politiky na pomoc nezamestnaným, aby sa mohli vrátiť na trh práce, moderné systémy sociálneho zabezpečenia a otvorené a konkurenčné trhy s výrobkami a službami; znížiť daňovo-odvodové zaťaženie práce, najmä občanom s nízkym príjmom, rozpočtovo neutrálnym spôsobom s cieľom stimulovať vytváranie pracovných miest,
- zachovať v roku 2016 všeobecne neutrálné zámery fiškálnej politiky; pokiaľ ide o rok 2017, znížiť verejný dlh, aby sa obnovili fiškálne rezervy, a zároveň zabrániť procyklickosti, pričom treba plne rešpektovať Pakt stability a rastu,
- uľahčiť postupné znižovanie nesplácaných úverov bánk a zlepšiť konania pri insolvenčnej podniku a domácnosti.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. Návrh odporúčaní pre eurozónu sa prvýkrát uverejňuje na začiatku cyklu európskeho semestra zároveň s ročným prieskumom rastu, so správou o mechanizme varovania a s návrhom spoločnej správy o zamestnanosti. EHSV súhlasí, že tento nový postup môže pomôcť lepšie zohľadniť aspekty týkajúce sa celej eurozóny pri navrhovaní vnútroštátnych politík uvedených v programoch stability a národných programoch reforiem.

3.2. EHSV vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že sa o návrhu hospodárskych odporúčaní pre eurozónu neuskutočnili konzultácie so sociálnymi partnermi a širšou občianskou spoločnosťou a že vnútroštátne postupy ešte neboli prispôbené tomuto novému postupu v rámci semestra. V rámci európskeho semestra môže byť sociálny dialóg hnacou silou úspešných, udržateľných a inkluzívnych hospodárskych reforiem, reforiem v oblasti zamestnanosti a sociálnych reforiem. Sociálni partneri na všetkých úrovniach by sa s príslušnými verejnými orgánmi mali dohodnúť na skutočnom, včasnom a zmysluplnom zapojení do európskeho semestra. EHSV okrem toho dôrazne odporúča v budúcnosti trvať a úzku spoluprácu medzi svojou sekciou ECO a Výborom pre hospodárske a menové veci EP.

3.3. EHSV podporuje dôraz na koordinovaný prístup vo všetkých členských štátoch eurozóny, ale aj v rámci menovej, fiškálnej a štrukturálnej politiky/politiky orientovanej na ponuku. EHSV navrhuje, aby sa štrukturálne reformy zamerali na politické opatrenia, aby bolo možné v krátkodobom horizonte podporiť oživenie hospodárstva. Pokiaľ ide o pružnosť trhu práce, výsledkom by na rozdiel od minulých rokov nemala byť strata kúpnej sily pracujúcich, takže domáci dopyt ako kľúčový motor rastu neutrpí ujmu. To znamená, že hospodárska súťaž musí prebiehať prostredníctvom vyššej kvality a rastom produktivity založeným na inováciách, a nie pomocou nižších cien a miezd.

3.4. Hoci EHSV uznáva obrovské výzvy, ktoré predstavuje ďalšie posilnenie a rozvoj eura, ktoré sa v súčasnosti vyžadujú a budú sa vyžadovať aj v blízkej budúcnosti na zabezpečenie trvalej ochrany eura a eurozóny, domnieva sa však, že sú žiaduce tieto ciele:

- zriadenie jednotného vonkajšieho zastúpenia eurozóny na medzinárodných fórach (Medzinárodný menový fond, OECD atď.)⁽⁵⁾,

⁽⁵⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému *Vonkajšie zastúpenie eurozóny*, (pozri stranu 16 tohto úradného vestníka).

- vytvorenie fiškálnej únie pre euro,
- vytvorenie sociálnej únie, čo znamená, že Komisia, Rada a Parlament musia ešte viac zapojiť sociálnych partnerov do všetkých legislatívnych iniciatív.

3.5. V súvislosti s preskúmaním viacročného finančného rámca (VFR) EÚ na roky 2014 – 2020 v polovici trvania a v rámci prípravy úvah o VFR po roku 2020 EHSV navrhuje, že eurozóna musí mať účelový rozpočet, ktorým by sa: i) zabezpečil dočasný, ale dôležitý, presun finančných prostriedkov v prípade regionálnych otrasov; ii) bojovalo proti ťažkým hospodárskym poklesom v oblasti ako celku; iii) zabezpečila finančná stabilita. V rovnakom duchu musí mať eurozóna – ako prvý krok smerom k hospodárskej vláde – vlastného ministra financií s príslušným systémom vlastných prostriedkov, ktorý by sa riadil zásadou jednoduchosti, transparentnosti, rovnosti a demokratickej zodpovednosti.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. Makroekonomické nerovnováhy

4.1.1. EHSV súhlasí s Komisiou, že štrukturálne reformy v členských štátoch by mali pokračovať v súlade s podmienkami jednotlivých krajín s cieľom podporiť konvergenciu a uľahčiť nápravu makroekonomických nerovnováh. Štrukturálne reformy a investície do výrobných činností vedúcich k tvorbe pracovných miest však musia byť v rovnováhe.

4.1.2. EHSV víta odporúčanie Európskej komisie, že členské štáty s veľkými prebytkami bežného účtu by mali zaviesť prioritné opatrenia na nasmerovanie nadmerných úspor do domáceho hospodárstva, a tým podporiť domáce investície. Takéto opatrenia by sa však nemali obmedzovať len na oblasť ponuky (napríklad reformy produktových trhov), ale mali by tiež zahŕňať rozhodnejšie vládne iniciatívy v oblasti verejných investícií, ako je súčasný Junckerov plán ⁽⁶⁾.

4.1.3. EHSV sa domnieva, že štátne dotácie by mali byť prispôsobené najmä inovačným MSP. Aby sa tejto kategórii podnikov uľahčil prístup k financiam, je v zodpovednosti štátu, aby na jednej strane poskytol finančné prostriedky, ktoré budú stimulom, a na druhej strane poskytol systém štátnych garancií a záruk. Dôležitým prvkom investičného systému je príslušná interakcia medzi štátom, MSP, univerzitami a výskumnými strediskami.

4.1.4. EHSV upozorňuje na skutočnosť, že vývoz predstavuje kľúčový stimul rastu MSP v eurozóne. Okrem priaznivého kurzu eura a dolára dosiahnutého menovou politikou ECB sú na zvýšenie vývozu zásadne dôležité dohody o voľnom obchode. Hoci EHSV podporuje súčasné zameranie sa na vyjednanie TTIP, takisto rovnako odporúča uzatvorenie dohody, ktorou sa európskym spoločnostiam uľahčí prístup na trh v rámci obchodu so vznikajúcimi trhmi s vysokým rastom. Je dôležité zabezpečiť ochranu ľudských práv a noriem MOP, práv spotrebiteľov a environmentálnych pravidiel platných v EÚ.

4.2. Trhy práce, produktové trhy a trhy so službami

4.2.1. EHSV konštatuje, že hoci sa trhy práce naďalej postupne zlepšujú, ako sa uvádza v správe Európskej komisie, nespomína sa skutočnosť, že miera zamestnanosti v eurozóne, ktorá v roku 2015 dosahovala 68,9 %, je stále ďaleko od hlavného cieľa stratégie Európa 2020 dosiahnuť 75 %. EHSV konštatuje, že podľa údajov, ktoré poskytli útvar Európskej komisie (databáza LABREF), sa nezdá, že by existovala akákoľvek skutočná súvislosť medzi počtom vykonaných reforiem trhu práce v akejkoľvek fáze (pred krízou alebo po nej) a výkonnosťou trhov práce členských štátov ⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ OFCE, ECLM, IMK, AK-Wien, INE-GSEE (2015), *Nezávislý ročný prieskum rastu na rok 2016*, Paríž.

⁽⁷⁾ ETUI/ETUC (2015), *Benchmarking Working Europe 2015*, Brusel, ETUI, s. 26.

4.2.2. Štrukturálne reformy na trhoch práce musia byť v prospech sociálnych investícií, to znamená opatrení na podporu nepretržitej odbornej prípravy zamestnaných a nezamestnaných pracovníkov, ktorými sa zabezpečí podpora ich finančnej zábezpeky – najmä nezamestnaných. EHSV ďalej podporuje zníženie zdanenia práce za podmienky, že sa nahradí inými zdrojmi verejných príjmov. Zo strednodobého hľadiska môže k tomuto procesu prispieť aj vyššia účasť na trhu práce.

4.2.3. Na vyriešenie problému konkurencieschopnosti a udržateľnosti v Európe EHSV odporúča vytvoriť digitálnu holdingovú spoločnosť podľa modelu veľmi úspešnej skupiny Airbus Group. Táto spoločnosť s nadnárodnou spolupracou zahŕňa viacero dcérskych spoločností v rôznych členských štátoch EÚ a je kľúčovým hráčom v európskom hospodárstve a priemysle.

4.2.4. Vedúce postavenie USA v digitálnej oblasti v súčasnosti predstavuje novú podobu svetovej dominancie. Obzvlášť dramatické účinky možno vidieť vo finančnom sektore, kde veľké americké investičné banky stihli vytvoriť najsilnejšie kapitálové prepojenie s inovačnými finančnými technológiami, čo následne ohrozuje európsky model tradičných retailových bánk (tzv. nudných bánk) a môže im úspešne konkurovať v ich základných funkciách.

4.2.5. S cieľom navrhnuť a vypracovať detaily porovnateľného modelu európskej digitálnej holdingovej spoločnosti EHSV navrhuje v krátkodobom horizonte zriadiť interdisciplinárnu projektovú skupinu. Táto skupina by mala zahŕňať zástupcov Komisie (komisár Oettinger) a Európskeho parlamentu (výbor ITRE) a do jej vedenia by mal byť zapojený EHSV. Pokiaľ ide o otázku financovania, je od začiatku dôležité venovať pozornosť zlučiteľnosti s Junckerovým investičným plánom. Úzka spolupráca medzi kompetenčnými oddeleniami digitálnej holdingovej spoločnosti a samotnými MSP poskytne silný impulz pre rast a nové pracovné miesta.

4.3. Fiškálne politiky

4.3.1. EHSV víta, že Európska komisia kladie pri vypracovaní usmernení pre vnútroštátne fiškálne politiky dôraz na zohľadnenie fiškálnej pozície eurozóny ako celku. EHSV si však bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť ECB, všima pozoruhodný nedostatok analýzy vývoja pokroku menovej politiky v eurozóne pri posudzovaní vhodnosti neutrálnych zámerov fiškálnej politiky. To je prinajmenšom čudné, keďže členovia Rady guvernérov ECB opakovane a verejne hovorilo o fiškálnych politikách eurozóny⁽⁸⁾.

4.3.2. Zatiaľ to predstavuje znepokojivé opomenutie, keďže eurozóna sa v súčasnosti nachádza v situácii, keď je schopnosť menovej politiky stimulovať dopyt značne obmedzená. Dopyt je slabý už tak dlho, že inflácia (a to aj v prípade, že sa nezohľadnia ceny ropy) je ďaleko od dosiahnutia cieľa ECB s hodnotou 2 %, zatiaľ čo úrokové sadzby v rámci hlavnej politiky ECB sú takmer nulové, čo neumožňuje žiadne ďalšie podstatné zníženie. Hospodárstvo eurozóny sa nachádza v tzv. pasci na likviditu a hrozí mu pád do deflačnej pasce, pokiaľ by sa v krátkom čase neobnovila inflácia. Ak by k tomu došlo, hospodárstvo eurozóny by mnoho rokov naďalej stagnovalo, čo by potenciálne mohlo ohroziť politickú životaschopnosť eura.

4.3.3. Nezdá sa, že by nekonvenčná politika kvantitatívneho uvoľňovania, ktorú EB seriózne uplatňuje od začiatku roku 2015, významne zmenila⁽⁹⁾ stimulovanie dopytu. Za takýchto okolností a vzhľadom na vyššie uvedený jav „hysterézy“ (keď recesia vedie k nižšiemu potenciálu rastu) sa v rámci fiškálnych politík v eurozóne musí na stimulovanie hospodárstva eurozóny ako celku vynaložiť väčšie úsilie než zvyčajne⁽¹⁰⁾. Vzhľadom na obmedzenia fiškálnej politiky v členských štátoch na juhu eurozóny by sa mali rozšíriť fiškálne politiky v členských štátoch s infláciou tesne pod cieľovou hodnotou, nízkymi verejnými nákladmi na prijaté úvery a pôžičky, relatívne nízkym pomerom verejného dlhu k HDP a prebytkami bežného účtu, aby sa ich inflácia dostala nad cieľ ECB predstavujúci 2 % a priemerná inflácia v eurozóne sa tak rýchlejšie priblížila k cieľovej hodnote. V súčasnosti sú riziká vyplývajúce z prehriatia jednotlivých hospodárstiev oveľa nižšie než riziká vyplývajúce z pretrvávajúcej nízkej inflácie alebo deflácie.

⁽⁸⁾ Najvýraznejším príkladom bol príhovor prezidenta Draghiho s názvom Nezamestnanosť v eurozóne, ktorý predniesol v Jackson Hole v roku 2014 (<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2014/html/sp140822.en.html>).

⁽⁹⁾ <http://epthinktank.eu/2015/12/10/the-ecbs-quantitative-easing-early-results-and-possible-risks/>.

⁽¹⁰⁾ Theodoropoulou, S. (2015), *How to avert the risk of deflation in Europe: rethinking the policy mix and European economic governance*, Brusel, ETUI.

4.3.4. Vzhľadom na obavy týkajúce sa udržateľnosti verejného dlhu v súvislosti s demografickým vývojom by sa však mohli a mali rozšíriť expanzívne fiškálne politiky, a to najmä v členských štátoch s vysokými prebytkami bežného účtu, tým, že sa zvýšia výdavky na verejné investície. Fiškálny stimul zameraný na verejné investície by krátkodobo viedol k väčšiemu dopytu, ale dlhodobo tiež k zvýšeniu potenciálu rastu. Takéto verejné investície by sa mali zamerať nielen na infraštruktúru, ale aj na politiky v oblasti vzdelávania a zručností („sociálne investície“).

4.4. Finančný sektor

4.4.1. EHSV vyzýva, aby sa vypracovalo európske konkurzné právo, aby tak na jednej strane vznikla možnosť odpustenia dlhu pre domácnosti a na druhej strane by sa začínajúcim podnikom uľahčilo prekonávanie neúspechu v podnikaní. Domácnosti tak budú mať väčšiu kúpnu silu a povzbudí to začínajúce podniky.

4.4.2. Stále nevyriešeným, ale vážnym problémom je skutočnosť, že v bankách v eurozóne existujú nesplácané úvery v hodnote približne 900 miliárd EUR. Až po ich splatení budú môcť banky rozšíriť svoje pôžičky na podniky a domácnosti a zvýšiť tak efektívnosť voľnej menovej politiky ECB s cieľom zlepšiť výhľad rastu a posilniť dôveru trhu. Od príslušných politických a regulačných inštitúcií v eurozóne by sa malo požadovať, aby predkladali koncepcie týkajúce sa tejto témy.

4.4.3. Jedným z ústredných cieľov v dôsledku finančnej krízy bol konsenzus týkajúci sa významného zníženia rizík spojených so štátnymi dlhopismi v súvahách európskych bánk. Zo súčasnej situácie väčšina bánk vyplýva, že riziká spojené so štátnymi dlhopismi sa drasticky zvýšili. EHSV zdôrazňuje, že najväčšou prioritou by malo byť zníženie týchto rizík spojených so štátnymi dlhopismi v súvahách s cieľom zaručiť budúcu stabilitu bankového a finančného sektora, a to aj v súvislosti s nedávnym návrhom systému EDIS ⁽¹¹⁾.

4.4.4. EHSV konštatuje, že na to, aby sa na dopyte prejavili pozitívne účinky, by sa nemali na domácnosti ani podniky uplatňovať obmedzenia likvidity. Obnova kladných úverových tokov by mohla stimulovať dopyt, a tiež by pomohla zvýšiť efektívnosť menovej politiky ECB pri zlepšovaní výhľadu rastu a posilňovaní dôvery trhu. Od príslušných politických a regulačných inštitúcií v eurozóne by sa malo požadovať, aby predkladali koncepcie týkajúce sa tejto témy.

4.4.5. EHSV ďalej požaduje, aby programy reforiem a regulačné orgány kládli väčší dôraz na väčšiu transparentnosť nebankových finančných inštitúcií a subjektov a dohľad nad nimi s cieľom udržateľne zabezpečiť stabilitu finančných systémov a obnoviť ich úlohu v reálnej ekonomike, najmä v oblasti sekuritizácie ⁽¹²⁾. Malo by sa zabezpečiť, že hedgeové fondy a finančné inštitúcie, ktoré musia plniť ciele maximalizácie výnosov (supie fondy), nebudú využívať cenné papiere ako nástroj na špekulatívne investovanie.

4.4.6. Keďže finančná kríza bola z väčšej časti spôsobená špekulatívnymi činnosťami investičných bánk, je špekulatívne bankovníctvo aj naďalej latentnou hrozbou pre stabilitu finančných trhov. Stále sa dôkladne nepreskúmalo, k akým vysoko špekulatívnym obchodným činnostiam, napríklad vysokofrekvenčnému obchodovaniu, môže dochádzať aj v rámci cieľa stabilnejších trhov vo svete, a je nevyhnutné, aby sa prísne oddeľovali investičné postupy a poskytovanie pôžičiek s nízkym rizikom od vysokorizikového investičného bankovníctva. Existuje na to už niekoľko modelov, napríklad Vickersov model a Volckerovo pravidlo. EHSV odporúča vypracovať pre Európsku úniu Glass-Steagallov zákon, keďže aj na iných finančných trhoch (napríklad v USA a krajinách BRICS) sa diskutuje o jeho opätovnom zavedení s cieľom zlepšiť stabilitu bankového sektora. Zabránilo by sa ním rizikám pre sporiteľov a daňových poplatníkov.

V Bruseli 17. marca 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽¹¹⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému *Európsky systém ochrany vkladov*, (pozri stranu 21 tohto úradného vestníka).

⁽¹²⁾ Pozri stanovisko na tému *Právny rámec na zabezpečenie sekuritizácie* (Ú. v. EÚ C 82, 3.3.2016, s. 1).